

Raadsvergadering : 10 november 2016
 Naam opsteller : Dorianne Romeijn
 Informatie op te vragen bij : Eric de Nijs / Jan Belleman
 Portefeuillehouder(s) : Jan Mesu
 Zaaknummer : BB16.00577
 Registratienummer : RAAD160105

Onderwerp: Risicoverevening Jeugd

Aan de raad,

Beslispunt:	– Voor het jaar 2016 te kiezen voor een risicovereveningsmodel (gelijk aan 2015) met de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo voor de jeugdhulp (zorg in natura en persoonsgebonden budget) waarbij er sprake is dat de financiële tekorten van de eventuele nadeelgemeenten worden verevend; – De inkomsten voor de jeugdhulp volgens de laatst bekende relevante circulaire van het rijk in het betreffende jaar als verdeelsleutel te hanteren.
--------------------	---

Aanleiding en beoogd effect

In de zomer van 2015 hebben de raden besloten over te gaan tot risicoverevening in BUCH verband voor wat betreft de jeugdhulp voor het jaar 2015. Er is daarbij gekozen voor een risicovereveningsmodel met de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo voor de jeugdhulp (zorg in natura en persoonsgebonden budget) waarbij er sprake is dat de financiële tekorten van de eventuele nadeelgemeenten worden verevend; uitgangspunt is hierbij het macrobudget jeugdhulp ten opzichte van de uitgaven.

In 2015 is vooral gekozen voor risicoverevening vanwege alle onzekerheden rond de inkoop, budget en uitgaven. Tot op heden is gebleken dat alle vier de BUCH gemeenten uitkomen met het door hen ontvangen macrobudget jeugdhulp over 2015. Hierdoor is er over 2015 geen risicoverevening nodig.

Vanaf 2016 is het nieuwe verdeelmodel ingegaan en dat zorgt voor alle BUCH gemeenten voor een stijging van het budget jeugdhulp ten opzichte van 2015.

Zie onderstaand:

Macrobudget jeugdhulp budgetjaar:	dec.circulaire 2015 2015	meicirculaire 2016 2016	% wijz. budget 2016 tov 2015
Bergen NH	3.233.685	3.856.611	19,26%
Castricum	4.093.910	4.430.897	8,23%
Heiloo	3.447.777	3.498.335	1,47%
Uitgeest	1.719.921	2.000.473	16,31%
totaal regio	12.495.293	13.786.317	10,33%

Uitgaande van een gelijkblijvende zorgvraag in 2016 ten opzichte van 2015 en gelijkblijvende tarieven hebben alle vier gemeenten voldoende budget in 2016 om de zorgkosten zelf op te vangen. Ook zijn door alle BUCH gemeenten aparte bestemmingsreserves ingesteld om eventuele toekomstige tekorten in verband met de decentralisaties op te kunnen vangen.

Men kan echter nooit uitgaan van een gelijkblijvende zorgvraag. Het kan altijd voorkomen dat er incidenteel hoge kosten worden gemaakt omdat bijvoorbeeld meerdere kinderen uit een gezin langdurig intramuraal of via pleegzorg moeten worden opgevangen en dat zijn altijd dure trajecten die een grote invloed op de uitgaven hebben.

Daarom stelt het college de raad voor in te stemmen met het voortzetten van de risicoverevening jeugdhulp voor et jaar 2016 binnen de BUCH-gemeenten. Mede gezien de BUCH samenwerking en het positieve signaal dat dit afgeeft richting het Ministerie.

Qua techniek kan de huidige systematiek worden doorgezet naar 2016.

Vanaf 2018 zou er een nieuwe methodiek moeten worden gevonden als de 3D uitkeringen inderdaad zoals gepland integraal onderdeel zouden worden van de algemene uitkering. Als er geen zicht meer is op het aparte macrobudget jeugdhulp kan dat ook niet meer als uitgangspunt worden gebruikt.

Politieke keuzeruimte

De raad staat voor de keuze wel of niet in te stemmen met het voortzetten van de risicoverevening jeugdhulp voor het jaar 2016 binnen de BUCH-gemeenten. Het college stelt de raad voor in te stemmen met deze risicoverevening, omdat dit eventuele tekorten op de budgetten dempt.

Er zijn verschillende modellen mogelijk om risico's te verevenen. De keuze voor een risicovereveningsmodel is primair een politiek/bestuurlijke keuze. Deze keuze dient enerzijds solidariteit te weerspiegelen en anderzijds een prikkel in zich te hebben om financiële nadelen te beperken. In het meest vergaande solidaire model worden de budgetten van de verschillende gemeenten volledig samengevoegd. In deze benadering is er echter nagenoeg geen prikkel voor een individuele gemeente om toestroom te beperken, aangezien eventuele tekorten volledig worden gedeeld met de andere gemeenten. Daarom wordt aan de raad voorgesteld het model te hanteren zoals dat ook in 2015 is gebruikt. Dit is een model waarin de financiële voordelen van de nadelen worden gescheiden. Het voordeel van dit model is dat er een eenvoudige prikkel is ingebouwd om het zorgverbruik in toom te houden en het geeft tevens de mogelijkheden om de risico's te spreiden.

Gedachtegang

Voor de BUCH gemeenten wordt een model voorgesteld waarbij de financiële voordelen van de nadelen worden gescheiden. De gemeenten met een financieel voordeel houden in eerste instantie dat voordeel. Vervolgens worden de nadelen verdeeld over alle gemeenten naar rato van een verdeelsleutel. In dit model is geen aanvullend eigen risico opgenomen. Zoals hierboven gesteld bevat de voorgestelde methodiek al een prikkel voor de nadeelgemeenten, waardoor niet het volledige financiële risico kan worden afgewenteld. Een eigen risico verlaagt de solidariteit van het vereveningsmodel nog verder.

Keuze reikwijdte risicoverevening

Wederom is het voorstel om te kiezen voor een risicoverevening waarbij alle jeugdhulpvormen (Zorg in natura en persoonsgebonden budget) meedoen in de verevening. De redenen om de voorgestelde risicoverevening niet te beperken tot de dure hulpvormen zijn de volgende:

- Het onderscheid tussen dure en goedkope producten is in de praktijk bijzonder lastig te maken. Of een product duur is wordt voor een groot deel bepaald door de tijdseenheid die aan een product wordt geleverd. Met de huidige (gebrekkige) data is dat op voorhand moeilijk in te schatten.
- Wanneer risicoverevening zich beperkt tot alleen de dure producten kan de solidariteit in het geding komen als een gemeente wordt gecompenseerd voor een financieel tekort op de dure

producten en tegelijkertijd een overschot heeft op de goedkope producten.

Sleutel risicoverevening

Om de financiële nadelen te verevenen tussen de vier gemeenten is een verdeelsleutel nodig. Voorgesteld wordt om te kiezen voor het budget jeugdhulp (inkomsten) dat via de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt ontvangen. Dit is voor alle gemeenten op dezelfde manier opgebouwd. Landelijk is dit de meest gebruikte verdeelsleutel om risico's jeugdhulp te verevenen.

De inkomsten jeugdhulp (o.b.v. meicirculaire 2016) betekent de volgende verdeelsleutel per gemeente:

- Bergen (28%), Uitgeest (15%), Castricum (32%) en Heiloo (25%). Zie ook tabel 1 in de bijlage.

Voorgesteld wordt om de definitieve verdeelsleutel te baseren op de laatst bekende relevante circulaire van het rijk in 2016 (uiterlijk decembercirculaire 2016). Zie de bijlage voor de uitwerking van een voorbeeld.

Verrekening

Na het sluiten van het boekjaar 2016 wordt medio het eerste kwartaal 2017 een financieel overzicht per gemeente met de realisatie van de betreffende producten opgesteld. Deze wordt vergeleken met de begroting jeugdhulp (inkomsten). Op basis van dit overzicht ontvangt dan wel betaalt de gemeente een vereveningsbijdrage. Deze verevening wordt nog verwerkt in de jaarrekening 2016.

Overwegingen van het college

Risicoverevening jeugdhulp in breder verband binnen de regio Alkmaar (HAL * BUCH) is onderwerp van gesprek geweest in 2014, maar Alkmaar en Heerhugowaard hebben toen aangegeven hier niet in te willen participeren. Het college stelt de raad nu voor de risicoverevening binnen BUCH te continueren zodat hier meer ervaring mee kan worden opgedaan.

Communicatie / Vervolgproces

Bij een positief besluit wordt medio het eerste kwartaal 2017 een financieel overzicht per gemeente met de realisatie van de betreffende producten opgesteld. Deze worden vergeleken met de begroting jeugdhulp (inkomsten). Op basis van dit overzicht ontvangt dan wel betaalt de gemeente een vereveningsbijdrage. Deze verevening wordt verwerkt in de jaarrekening 2016.

Verdeelsleutel en cijfervoorbeeld

Tabel 1: verdeelsleutel risicoverevening

(x € 1.000)	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo	Totaal
Inkomsten jeugdhulp	3.857	2.000	4.431	3.498	13.786
Verdeelsleutel	28%	15%	32%	25%	100%

De inkomsten jeugdhulp (meicirculaire 2016) en de bijbehorende (voorlopige) verdeelsleutel worden weergegeven in bovenstaande tabel.

Uitwerking voorbeeld

Stel dat de BUCH over 2016 het volgende fictieve resultaat boekt van € 550.000 nadeel en dit is opgebouwd uit:

- Twee gemeenten met een tekort: Bergen € 400.000 nadeel en Castricum € 500.000 nadeel
- Twee gemeenten met een overschot: Uitgeest € 200.000 voordeel en Heiloo € 150.000 voordeel.

Stap 1: Het resultaat van de voordeelgemeenten (in dit geval Uitgeest en Heiloo) wordt apart gezet van de nadeelgemeenten.

Stap 2: Het totale resultaat van de nadeelgemeenten (€ 900.000,- nadeel) wordt volgens de verdeelsleutel verdeeld over de vier BUCH gemeenten.

Stap 3: De gemeenten ontvangen dan wel betalen een vereveningsbijdrage aan elkaar. Voor de nadeelgemeenten betekent dat hun uiteindelijke resultaat bestaat uit de som van hun oorspronkelijke voordeel en hun bijdrage in het totale nadeel. Voor de voordeelgemeenten betekent dit dat hun resultaat bestaat uit hun aandeel in het totale tekort.

Zie in tabel 2 dit voorbeeld verder uitgewerkt.

Tabel 2: fictief cijfervoorbeeld

A. ZIN en PGB jeugdhulp (x € 1.000)	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo	Totaal
1. Begroting (inkomsten)	3.200	1.700	3.700	2.900	11.500
2. Realisatie (uitgaven)	3.600	1.500	4.200	2.750	12.050
3. Resultaat voor verevening (1 -/- 2)	-400	200	-500	150	-550
B. Verevening					
4. Verdeelsleutel	28%	15%	32%	25%	100%
5. Resultaat voordeel gemeenten		200		150	350
6. Resultaat nadeel gemeenten	-400		-500		-900
7. Verevening nadeel gemeenten (4 x 6)	-252	-135	-288	-225	-900
C. Resultaat na verevening					
8. Resultaat na verevening (5 + 7)	-252	65	-288	-75	-550
9. Verschil	148	-135	212	-225	0

- De begroting (inkomsten) is conform de meicirculaire 2016 exclusief uitvoeringskosten ad. 17% en bevatten afgeronde bedragen.
- In dit voorbeeld hebben Uitgeest en Heiloo een positief resultaat. Bergen en Castricum boeken een negatief resultaat. De vier gemeenten samen halen een negatief resultaat op de jeugdhulp van € 550.000,-.

- Uitgeest en Heiloo “houden” hun positieve resultaat van respectievelijk € 200.000,- en € 150.000,-.
- Het nadelige resultaat van de nadeelgemeenten (€ 900.000,-) wordt verdeeld op basis van de verdeelsleutel in tabel 1. Bijvoorbeeld Uitgeest krijgt hierin een aandeel van 15% van € 900.000 = € 135.000
- Het gevolg van de verevening in dit voorbeeld is dat Bergen (€ 148.000,-) en Castricum (€ 212.000,-) een vereveningsbijdrage ontvangen van Uitgeest (€ 135.000) en Heiloo (€ 225.000,-).

Bergen, 20 september 2016

College van Bergen

M.J. Pothast
secretaris

drs. H. Hafkamp
burgemeester